

**ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
Γ΄ ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ Δ΄ ΤΑΞΗΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ
ΛΥΚΕΙΟΥ**

**ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 8 ΙΟΥΝΙΟΥ 2018- ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΠΕΝΤΕ (5)**

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A1. Στο κείμενο αναλύονται οι εννοιολογικές ομοιότητες και διαφορές των όρων παιδεία κι εκπαίδευση. Αρχικά, ο επιφυλλιδογράφος τονίζει ότι στον Αισχύλο και στον Σοφοκλή «παιδεία» σημαίνει διάπλαση του παιδιού, ενώ στον Πλάτωνα αποκτά και γνωστικό και ηθικό περιεχόμενο. Επιπλέον, αποδίδεται σε αυτήν παιγνιώδης διάσταση. Πιο κοντά στη σημασία της παιδείας είναι ο μεταγενέστερος όρος «εκπαίδευσις» με την έννοια της διδασκαλίας και της άσκησης. Όμως, αν και οι δύο αυτές έννοιες συχνά συγχέονται, δεν ταυτίζονται, με σημείο σύζευξής τους την προσφορά μάθησης σε δημόσιο ή ιδιωτικό επίπεδο, δεδομένο που οδηγεί στην ανάδειξη κοινωνικοοικονομικών ανισοτήτων. Καταληκτικά, ο Δ. Ν. Μαρωνίτης καταγράφει διαφορές που συνίστανται στο ότι η παιδεία είναι μία «ελεύθερη προαιρετική μέθοδος», ενώ η εκπαίδευση είναι θεσμοθετημένη και «υποχρεωτική πράξη».

B1.

- α. Λάθος
- β. Λάθος
- γ. Σωστό
- δ. Λάθος
- ε. Σωστό

B2.

α) Η παράγραφος του κειμένου αναπτύσσεται με τη μέθοδο της σύγκρισης-αντίθεσης. Συγκεκριμένα, στη θεματική περίοδο της παραγράφου αναφέρεται ότι υπάρχουν διαφορές ανάμεσα στην παιδεία και την εκπαίδευση («Από εκεί και πέρα... χωρίς όμως να καταργούνται.»). Στη συνέχεια, στα σχόλια- λεπτομέρειες συγκρίνονται κι αντιπαραβάλλονται τα διαφορετικά χαρακτηριστικά της παιδείας και της εκπαίδευσης («Οι διαφορές προκύπτουν... και σωστά, υποχρεωτική.»). Επίσης, υπάρχουν οι λέξεις- φράσεις κλειδιά «διαφορές», «διαφορετική τους φύση».

Η παράγραφος αναπτύσσεται, επίσης, με τη μέθοδο του ορισμού, καθώς εντοπίζονται οι οριστέες έννοιες: «παιδεία» κι «εκπαίδευση». Το γένος της κάθε έννοιας αντίστοιχα είναι: «μέθοδος» και «πράξη». Η ειδοποιός διαφορά της έννοιας «παιδεία» είναι: «λειτουργία λίγο πολύ ελεύθερη», «οφείλει να είναι προαιρετική». Η

ειδοποιός διαφορά της έννοιας «εκπαίδευση» είναι: «ελέγχεται εκ προθέσεως εντεταλμένη», «θεωρείται, και σωστά, υποχρεωτική».

Σημείωση: η εκφώνηση της άσκησης απαιτεί αναφορά ενός από τους παραπάνω τρόπους ανάπτυξης.

β)

Ωστόσο: δηλώνει αντίθεση- εναντίωση

επομένως: δηλώνει συμπεράσμα

προκειμένου: δηλώνει σκοπό

που πάει να πει ότι: δηλώνει επεξήγηση- διασαφήνιση

κυρίως: δηλώνει έμφαση

B3.

α)

- Οι αρχές της **εντοπίζονται/ ιχνηλατούνται/ βρίσκονται** στον Αισχύλο και στον Σοφοκλή.
- Η ίδια λέξη [...] σκοπίμως **συνδέεται/ συναρτάται/ συνδυάζεται** κάποτε τόσο με την παιδία όσο και με την παιδιά.
- [...] το οποίο, όσο βλέπω στα λεξικά, **παρουσιάζεται/ καταγράφεται** πρώτη φορά στον πλατωνικό *Κρίτωνα*.
- [...] δημιουργεί σύγχυση εις βάρος και των δύο **παραγόντων/ παραμέτρων/ συνιστωσών** της κρίσιμης αυτής συζυγίας.
- Από εκεί και πέρα αρχίζουν **πρόδηλες/ έκδηλες/ εξόφθαλμες** και λανθάνουσες διαφορές [...].

β)

αναβαθμίζεται ≠ υποβαθμίζεται, υπονομεύεται, υποσκάπτεται

μεταγενέστερη ≠ προγενέστερη, προηγούμενη

επιτρέπουν ≠ αποτρέπουν, παρεμποδίζουν, απαγορεύουν, αναστέλλουν

ιδιωτική ≠ δημόσια

διαφορές ≠ ομοιότητες, συγκλίσεις

B4.

α)

- εναλλάσσονται
- ανιχνεύονται
- αναβαθμίζεται
- αναδεικνύεται
- θεωρείται
- συνάπτεται

Σημείωση: η εκφώνηση της άσκησης απαιτεί καταγραφή δύο ρημάτων από τα παραπάνω.

β) Με την παθητική φωνή ο συγγραφέας, εξαιρώντας τη δράση που προέρχεται από το ποιητικό αίτιο, δηλαδή τη ρηματική πράξη, προσδίδει στον λόγο πυκνότητα κι αντικειμενικότητα, καθώς με αυτή τονίζονται ενέργειες και ιδέες, όχι πρόσωπα.

Γ1. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

Είδος κειμένου: Άρθρο

Επικοινωνιακό πλαίσιο: Απαιτείται τίτλος, αφορμή από ένα γεγονός της επικαιρότητας και η διατύπωση γενικότερων απόψεων και κρίσεων γύρω από το εξεταζόμενο θέμα. Επιτυγχάνεται αμεσότητα και ζωντάνια με τη λελογισμένη χρήση α' πληθυντικού προσώπου και σαφώς απαιτείται χρήση γ' ενικού και πληθυντικού προσώπου στην επιχειρηματολογία.

Πρόλογος: Κάνουμε σύνδεση με την επικαιρότητα, παρουσιάζουμε το θέμα του άρθρου, αναλύουμε τα δεδομένα του θέματος που θα αναπτύξουμε κι ενημερώνουμε για τα ζητούμενα.

Κύριο μέρος:

Α' ζητούμενο

ΓΙΑΤΙ ΕΙΝΑΙ ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΗ Η ΠΑΡΑΛΛΗΛΗ ΑΣΚΗΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΑΠΟ ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Η ισόρροπη κι αρμονική συνύπαρξη ανθρωπιστικού και τεχνοκρατικού πνεύματος στο σύγχρονο σχολείο είναι ζητούμενο και μέσο καλλιέργειας ολοκληρωμένων προσωπικοτήτων.

- Η αξία της εκπαιδευτικής λειτουργίας είναι αναμφισβήτητη, καθώς μέσω αυτής αξιοποιούνται οι δημιουργικές και παραγωγικές δυνατότητες του ατόμου. Ειδικότερα, ο μαθητής αποκτά γενικές γνώσεις για τον άνθρωπο και τον κόσμο γύρω του. Παράλληλα, κατορθώνει να εμβαθύνει σε συγκεκριμένα γνωστικά αντικείμενα και να τα κατανοήσει. Έτσι, αποκτά ειδικές γνώσεις, ώστε να είναι σε θέση να ανταποκριθεί στις υψηλές απαιτήσεις της σύγχρονης αγοράς εργασίας.
- Αν, όμως, το σχολείο αρκείται σε αυτό, όχι μόνο διαμορφώνει μονομερείς προσωπικότητες, όχι μόνο είναι ελλιπές, αλλά ουσιαστικά είναι κι ανεπαρκές. Χρειάζεται, συνεπώς, να ενεργοποιηθεί ταυτόχρονα και η παιδευτική του λειτουργία.
- Μέσω της παιδείας που οφείλει το σχολείο να προσφέρει εμπνέεται ο σεβασμός προς τον άνθρωπο και τα δημιουργήματά του. Διαπλάθονται άνθρωποι ηθικά καλλιεργημένοι με αξιοπρέπεια και συνέπεια που έχουν αίσθηση του μέτρου και του καθήκοντος. Συνάμα, η συγκροτημένη κι ανεξάρτητη σκέψη τους προκύπτει από τη διεύρυνση των πνευματικών τους οριζόντων και την ανάπτυξη της αντιληπτικής και στοχαστικής τους ικανότητας.

- Η παιδευτική λειτουργία του σχολείου εδραιώνει και την ομαλή κοινωνικοποίηση και πολιτικοποίηση του ατόμου, καθώς προωθεί ένα πλαίσιο κοινωνικών αξιών που αίρει τον ρατσισμό, την αδιαφορία για τα κοινά, την κοινωνική παθογένεια. Η στήριξη δημοκρατικών αξιών (π.χ. διάλογος, αξιοκρατία, ισότητα κ.τ.λ.) δομεί ένα σωστό κοινωνικό πρόσωπο.
- Στο πλαίσιο της σφαιρικής αγωγής του νέου, το σχολείο προωθεί τη σχέση του με την τέχνη, καλλιεργώντας την αισθητική του αντίληψη και φέρνοντάς τον σε επαφή με γνήσια καλλιτεχνικά δημιουργήματα.
- Δεδομένου ότι ζούμε σε παγκοσμιοποιημένη πολυπολιτισμική κοινωνία, είναι σημαντική η καλλιέργεια οικουμενικής συνείδησης παράλληλα με την εθνική.
- Τέλος, ο παιδευτικός ρόλος του σχολείου ολοκληρώνεται και με την αθλητική άσκηση, η οποία καλλιεργεί σώμα, νου και ψυχή, διαπλάθοντας τον «καλό κ' αγαθό» άνθρωπο.

Β' ζητούμενο

ΤΡΟΠΟΙ ΜΕ ΤΟΥΣ ΟΠΟΙΟΥΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ ΚΑΙ ΜΑΘΗΤΕΣ ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ ΣΥΜΒΑΛΛΟΥΝ ΣΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΟΥ ΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΡΟΛΟΥ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

➤ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ:

- Ενίσχυση του μαθητοκεντρικού προσανατολισμού στην εκπαιδευτική διαδικασία.
- Περιορισμός του δασκαλοκεντρικού χαρακτήρα της μαθησιακής διαδικασίας κι ενίσχυση του καθοδηγητικού ρόλου του διδάσκοντα. Ενδυνάμωση του παιδαγωγικού/ ηθικοπλαστικού ρόλου των εκπαιδευτικών.
- Προώθηση του διαλόγου μέσα στην τάξη με στόχο τη δημιουργία δημοκρατικού κλίματος.
- Εξισορρόπηση του γνωσιοκεντρικού προσανατολισμού του εκπαιδευτικού συστήματος με τη βιωματική μάθηση.
- Αξιοποίηση των εποπτικών μέσων διδασκαλίας/ νέων τεχνολογιών/ διαδικτύου, με σκοπό την ορθή διαχείριση κι αξιοποίηση των διαφόρων πηγών πληροφόρησης από τους μαθητές.
- Ενίσχυση της αυτενέργειας των μαθητών, της ανάληψης πρωτοβουλιών εκ μέρους τους και της ανακάλυψης της γνώσης.
- Επιδίωξη εμπλοκής του σχολείου στα προβλήματα της τοπικής κοινότητας μέσω της προώθησης εθελοντικών δράσεων.
- Έμφαση στη διάπλαση της προσωπικότητας των μαθητών με τη μεταλαμπάδευση ιδανικών κι ανθρωπιστικών αξιών (ανεκτικότητα, αποδοχή της διαφορετικότητας, στηλίτευση της μισαλλοδοξίας και του ρατσισμού, διαπολιτισμική εκπαίδευση).
- Εγρήγορση διδασκόντων σε ό,τι σχετίζεται με περιστατικά ενδοσχολικής βίας και μέριμνα για την υγιή κοινωνικοποίηση των μαθητών.
- Έμφαση τόσο στην καλλιτεχνική παιδεία με στόχο την καλλιέργεια της αισθητικής αγωγής όσο και στην ανάδειξη του αθλητικού ιδεώδους.
- Επαφή με τα ζωντανά στοιχεία της παράδοσης και τα μνημεία.

➤ **ΜΑΘΗΤΕΣ:**

- Συνειδητοποίηση της αξίας τόσο της εκπαίδευσης όσο και της παιδείας/ αποφυγή απαξίωσης της παιδείας.
- Επιδίωξη συνεργασίας με τους εκπαιδευτικούς.
- Ενεργός ανάμειξη στις ενδοσχολικές δραστηριότητες (π.χ. περιβαλλοντική ομάδα, θεατρικές δράσεις, σχολική εφημερίδα, ουσιαστική λειτουργία των μαθητικών συμβουλίων).
- Συμμετοχή στον διάλογο με τήρηση των προϋποθέσεων για εποικοδομητική συζήτηση.
- Επιδίωξη πνευματικής καλλιέργειας και φιλιαναγνωσίας.
- Σεβασμός στο έργο των διδασκόντων παράλληλα με γόνιμη αμφισβήτηση που να καταλήγει σε δημιουργική σύνθεση κι όχι σε στείρα αντιπαράθεση.
- Αξιοποίηση των ερεθισμάτων που παρέχει το σχολείο και περαιτέρω εμπλουτισμός τους (διά βίου μάθηση).
- Λελογισμένη χρήση των νέων τεχνολογιών.
- Αυτοκριτική με στόχο την αυτογνωσία.

Επίλογος: Διατύπωση συμπερασμάτων που θα αποτελέσουν έναυσμα για περαιτέρω προβληματισμό του αναγνώστη. Σύνοψη- ανακεφαλαίωση χωρίς επαναλήψεις και κλείσιμο με αισιόδοξο τόνο.

Επιμέλεια:
Ομάδα Φιλολόγων φροντιστηρίου ΟιδαΝικό